

Europese vakantie

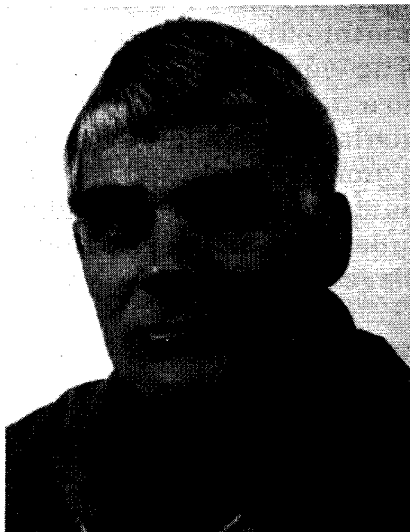
"Laat de boel de boel nou maar", adviseerde Wolfson in *ESB* van 5 juli jl. aan economen met vakantieplannen; "Gorbatsjov en de economie redden het wel". Ik las dat pas na mijn terugkeer en het was zout in de wonde. Want, inmiddels weet ik dat het zo niet werkt, althans niet deze zomer in Europa. Het gist en borrelt van Egmond tot Abchazië en van de Noordkaap tot Malta. Je kunt wel vinden dat het je niet aangaat, althans niet voor de duur van je vakantie, maar laat Europa jou met rust? Nee dus, tenzij je elk gesprek vermijdt, geen enkele krant koopt en absoluut van de TV afblijft. Mij lukte dat niet.

In de BRD staakte het winkelpersoneel tegen het voornemen de winkels 's avonds open te houden. Om 18.30 uur moest het werk gedaan zijn, vonden ze. De media waren het met de werkgevers eens: "In Frankrijk is 's avonds alles open. En, mijnheer de vakbondsbestuurder, in een Europa zonder grenzen raak je dan toch je handel kwijt als je maar gewoon om half zeven naar huis gaat? Nee, nee, alleen maar antwoorden. Wij stellen hier de vragen". Ze deden me een beetje denken aan 'Den Haag vandaag', die journalisten. Ik genoot toen uiteindelijk het winkelpersoneel als winnaar uit het strijdperk kwam. Jazeker, met die logica krijgen we straks nog kinderarbeid omdat dat in Portugal óók voorkomt.

De Duitsers droomden verder nog wat na over Gorbatsjovs bezoek; hoe in diens 'Europese huis' alle grenzen zouden vervagen en dus ook de Duits-Duitse. Links en rechts vielen elkaar daarover in de armen en het werd helemaal een feestje toen ook het bezoek van Bush vlekkeloos verliep. De BRD: trouw aan de NAVO, steunpilaar van de EG en bankier van Oost-Europa. De 'Europawahl' van 18 juni leek niet meer dan een opstapje naar een grootse toekomst. Totdat de stemmen waren geteld en de winst van Schönhubers rechtse 'Republikaner' zichtbaar werd. Deze partij, door de media trefzeker als 'die Führerpartei' gekarakteriseerd, wil Duitsland Duits houden. Maar of de kiezers dat óók willen? Laten we eerst de analyse van de verkiezingsuitslag maar eens afwachten. De bestaande partijen werden in elk geval hardhandig wakker geschud. En heel misschien kunnen Nederlandse politici er ook nog iets van opsteken. Hoe dan ook, het feestje was duidelijk over.

Een ander land, een andere krant en een andere TV: een miljoen Serviërs

P.J. Vos

vierden feest in Kosovo. Daar hadden ze 600 jaar geleden een veldslag verloren van de Turken, maar nu waren ze dan weer terug en zwoeren, aangemoedigd door kerk en partij, om er nooit meer weg te gaan. Gefeliciteerd ermee, dacht ik en vroeg me af hoe ze dat gaan betalen, want niet alleen wordt Kosovo inmiddels door Albanen bewoond, het is ook een erkende bodemloze put.

Ja, wat hebben die Führerpartei en Kosovo nog met economie te maken? Om het antwoord vanwege de vakantie eenvoudig te houden: je kunt niet exclusief de economie van een verenigd Europa krijgen. Er zit iets aan vast dat we op de koop toe moeten nemen: op nationaal niveau soevereiniteitsverlies (en dat zeker niet alleen als gevolg van de EMU) en op Gemeenschapsniveau een externe verantwoordelijkheid (de rol van politiemans) voor in elk geval de naaste omgeving zoals de Balkan en misschien zelfs wat verder weg. Cechini berekende de 'costs of non-Europe'. Nu pas komt de vraag wat een verenigd Europa kost. Merkwaardige volgorde eigenlijk.

Niet van zijn stuk gebracht door dit alles maakte Oostenrijk zich op voor de aanvraag van het lidmaatschap van de EG. Wenen ziet er al een paar jaar op toe dat zijn wetgeving spoort met de EG-bepalingen, maar heeft ook bedacht dat de afhankelijke en goed aangepaste buitenstaander geringere voordelen en hogere kosten heeft dan de actieve participant. Zwitserland beklagde zich onmiddellijk bij de rest van de EVA over de ontrouw van Wenen. ("Wij nemen onze neutraliteit toch serieus-")

Dezelfde week volgde er nog een teleurstelling voor Bern. De natuurlijke route voor een TGV-verbinding tussen het hart van Europa en Italië loopt via Zwitserland, dachten ze. Welnee, corrigeerde Frankrijk, de natuurlijke weg loopt er omheen, via de Frans-Italiaanse grens rechtstreeks naar Milaan en verder. Een geschokte Zwitserse verslaggever in een vraag aan de minister van verkeer: "Is dat nu een voorproefje van onze toekomstige relatie met de EG?". En het eerlijke antwoord van de minister: "Ga daar maar vanuit". Aan het einde van die uitzending werd het Zwitserse werkloosheidscijfer voor het tweede kwartaal van dit jaar bekendgemaakt: 0,6%. Het aantal openstaande vacatures bedraagt een veelvoud daarvan. Zo slecht gaat het er dus niet. In elk geval werd het aantal vergunningen voor tewerkstelling van buitenlanders vergroot. Want met een geregleerde entree van buitenlandse werknemers houden ze daar de arbeidsmarkt flexibel, de werkloosheid laag en Zwitserland voor de Zwitsers. Schönhuber kan er nog wat leren. Oh ja, en de sluitings-tijden van winkels variëren er van dorp tot dorp.

Thuisgekomen vond ik de verkiezingsprogramma's voor 6 september en het ontwerp-program van de FNV. Ze hebben allemaal naar Europa gekeken, dat wel, maar dan steeds in een afzonderlijk hoofdstuk. De programma's zelf zijn niet in een Europees perspectief geplaatst. En daarmee loopt ons land in dezelfde mate op de feiten achter als de rest van Europa. Op één punt had Wolfson gelijk: in de vakantie moet je je niet met de economie bezig houden. Maar voor de rest? Of Gorbatsjov het redt, is niet zeker. Met de economie gaat het goed, dat wil zeggen in die landen waar het van oudsher al goed gaat. En het milieu is er deze zomer ook al niet op vooruitgegaan. Ik moet nodig weer eens met vakantie.